

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/46/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2108215159
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2108215159.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a JUDr. Ľubica Bundzelová, v spore žalobkyne 2: G. M., nar. XX.X.XXXX, adresa S., C. X, zastúpenej advokátkou kanceláriou: AK PRINC & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Trnava, Štefánikova 23, IČO: 47 237 554, proti žalovanej 2: T. M., nar. XX.XX.XXXX, adresa S., I. XXXX/XX, zastúpenej advokátom: Mgr. Norbert Stanko, so sídlom Sereď, Námestie slobody 4283/36B, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, na odvolanie žalobkyne 2 proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 17C/108/2008-665 zo dňa 9.2.2021, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovanej 2 **p r i z n á v a** voči žalobkyni 2 nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol (výrok I.), vyslovil, že žalovaná 2 má voči žalobkyni 2 nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II.), že štát má voči žalobkyni 2 nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok III.), a napokon výrokom IV. zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Trnava č.k. 17C/108/2008-33 zo dňa 29.7.2008.

2. Pri rozhodovaní prvoinštančný súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného z vykonaného dokazovania, keď mal za preukázané, že Y. I. bol dňa 14.7.2005 hospitalizovaný na Neurologickom oddelení Fakultnej nemocnice Trnava, kde bol do poobedňajších hodín dňa 21.7.2005, kedy bol preložený ako akútny stav do Fakultnej nemocnice Nitra na Neurochirurgické oddelenie, čo bolo preukázané z odpovede Fakultnej nemocnice Trnava zo dňa 9.3.2009 (č.l. 101). Podľa prepúšťacej správy primára neurologického oddelenia FN Trnava MUD. L. O., PhD. z 21.07.2005 (č.l. 280) bol pacientovi diagnostikovaný normotenzný hydrocefalus a bol preložený do NsF Nitra za účelom operačnej liečby. Prepúšťaciu správu pacient nepodpísal z dôvodu, že bol neprítomný na vizite, bol na Neurochirurgickom oddelení v Nitre, kde bol ponechaný (č.l. 279).

3. Z kúpnej zmluvy zo dňa 21.07.2005 (č.l. 39) mal súd preukázané, že dňa 21.7.2005 uzavreli Y. I., nar. XX.X.XXXX a jeho manželka B. I., nar. XX.X.XXXX, obaja ako predávajúci s T. M., nar. XX.XX.XXXX, ako kupujúcou, kúpnu zmluvu, na základe ktorej previedli na kupujúcu vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území T. O., vedeným v katastri nehnuteľnosti na liste vlastníctva číslo XX ako parcela číslo 461/1 o výmere 161 m2 zastavané plochy, dvor a rodinný dom súpisné číslo XXX v podiele 1/1, v celosti za kúpnu cenu 300.000,-Sk, ktorá bola predávajúcim vyplatená v hotovosti pri podpise tejto zmluvy. Podľa úradného overenia podpisov predávajúcich, podpis Y. I. bol overený dňa 21.7.2005 o 18.00 hodine Obcou Špačince, poverenou osobou pani W., rovnako ako podpis B. I.. Podpísanie kúpnej

zmluvy Y. I. potvrdila pri svojom výsluchu svedkyňa U. W., ktorá ako pracovníčka Obecného úradu v Špačinciach overila jeho podpis na kúpnej zmluve dňa 21.7.2005 v nemocnici v Nitre, ako aj to, že menovaný podpísal aj osvedčovaciu knihu, ktorú mala svedkyňa so sebou. Po návrate na obecný úrad svedkyňa opatrla listinu pečiatkou, na ktorý postup jej starosta obce udelil ústny súhlas, čo je bežnou praxou na ich úrade, čo bolo preukázané z oznámenia obce Špačince (č.l. 290).

4. Pravosť podpisu Y. I. na Kúpnej zmluve zo dňa 21.7.2005 a v osvedčovacej knihe matričného úradu obce Špačince obsiahnutý na strane 189, pod poradovým číslom 260/2005, zo dňa 21.7.2005 mal súd potvrdenú znaleckým posudkom znalkyne Mgr. Aleny Najšlovej číslo 36/2011 zo dňa 24.8.2011 vypracovaného na žiadosť Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trnava, Úradu justičnej a kriminálnej polície, k veci vedenej u nich pod číslom ORP - 1546/OEK - TT - 2008 Ra. Vo vyjadrení zo dňa 22.09.2014 (č.l. 388) Mgr. Alena Najšlová potvrdila, že porovnávací materiál predložil žiadateľ, bol predložený z nezávislých zdrojov - Slovenská pošta (kvitančný list k dôchodku) a zdravotníckeho zariadenia, pričom na základe predloženého porovnávacieho materiálu bolo možné dospieť k jednoznačnému záveru skúmania.

5. Dňa 22.07.2005 Y. I. podpísal informovaný súhlas pacienta (č.l. 155) čím potvrdil, že súhlasí s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, s OP riešením a následnou liečbou FN Nitra, neurochirurgické oddelenie. Zdravotnícky personál Neurochirurgickej kliniky FN Nitra neviduje záznamy ohľadom návštev hospitalizovaných pacientov, takúto povinnosť nemajú, čo mal súd preukázané z odpovede Fakultnej nemocnice Nitra z 26.09.2014 (č.l. 389) a z 09.06.2010 (č.l. 390). Y. I. dňa XX.XX.XXXX zomrel (č.l. 5).

6. Zo znaleckého posudku Inštitútu forenzných medicínskych expertíz s.r.o. č. 287/2015 (č.l. 411) mal súd preukázané, že Y. I. nebol v čase uzavretia kúpnej zmluvy dňa 21.07.2005 postihnutý takou duševnou poruchou, ktorá ho robila na tento úkon neschopným. V čase uzavretia kúpnej zmluvy dňa 21.07.2005 dokázal posúdiť následky svojho konania a svoje konanie ovládnuť. Duševná porucha nemala podstatný vplyv na intelektuálnu a vôľovú schopnosť konajúceho. U nebohého bol zistený normotenzný hydrocefalus, ktoré bolo ochorením vážnym. Zistené ochorenia mali vplyv na mozgovú činnosť (vnímanie, orientáciu v priestore a čase a pod.) u p. I., tento vplyv však v čase sporného právneho úkonu dňa 21.07.2005 nebol hlboký (ťažký) a trvalý (konštantný). Neurologické ochorenie hydrocefalus nemalo u p. I. podstatnejší vplyv na vyššie uvedené body. Lieky podávané nebohému nemali negatívny vplyv na jeho intelektuálnu a vôľovú stránku. Mozog nebohého nebol v žiadnom prípade tak poškodený, že by len na základe samotného morfológického nálezu na mozgu bolo možné konštatovať, že v čase právneho úkonu 21.07.2005 trpel ochorením, ktoré ho robilo na tento úkon neschopným. Z doplnku č. 47/2008 k tomuto znaleckému posudku (č.l. 561) mal súd preukázané, že pri retrospektívnom posúdení duševného stavu zosnulej osoby znalec postuluje závery na základe komplexného zhodnotenia všetkých dostupných údajov. Sesterské záznamy sú len čiastkovým údajom. Len podľa sesterských záznamov z rozhodného dňa 21.7.2005 (teda vytrhnutých z kontextu, bez komplexného zohľadnenia ostatných skutočností) možno povedať, že psychický stav nebohého A. I. mohol byť narušený v dôsledku ochorenia normotenzného hydrocefalusu. Zároveň ku kvalite, kvantite a presným časovým okolnostiam tohto narušenia a miere jeho prípadného dosahu na schopnosť realizovať právne úkony sa len podľa sesterských záznamov nie je možné exaktnejšie vyjadriť. Len na základe sesterských záznamov zo dňa 21.7.2005 (FN Nitra) opísaného klinického stavu A. I. (teda vytrhnutých z kontextu, bez komplexného zohľadnenia ostatných skutočností) možno povedať, že schopnosť vnímania, možnosť uvedomiť si všeobecné súvislosti mohla byť u nebohého znížená. Zároveň ku miere tohto zníženia a k jeho prípadnému dosahu na schopnosť realizovať právne úkony sa len na základe sesterských záznamov nie je možné exaktnejšie vyjadriť. Na základe komplexného zhodnotenia všetkých dostupných údajov Inštitút forenzných medicínskych expertíz v znaleckom posudku č. 287/2015 skonštatoval, že nebohý pán Y. I. nebol v čase uzavretia kúpnej zmluvy dňa 21.7.2005 postihnutý takou duševnou poruchou, ktorá ho robila na tento úkon neschopným a v tom čase dokázal posúdiť následky svojho konania a svoje konanie ovládnuť. Znalecká organizácia jednoznačne vylučuje, že by u nebohého A. I. došlo v čase podpisu kúpnej zmluvy dňa 21.07.2005 o 18:00 hod., hoci len prechodne k stavu zníženej schopnosti uvedomovať si všeobecné súvislosti a taktiež následky svojho konania. Z druhého doplnku č. 81/2020 k tomuto znaleckému posudku (č.l. 611) bolo potvrdené, že predpísané lieky nebohému neboli ordinované v dôsledku toho, že sa u neho prejavili všetky tri príznaky normotenzného hydrocephalusu. Z tohto znaleckého posudku bolo tiež preukázané, že nie je povinnosťou zdravotníckych zariadení evidovať návštevy hospitalizovaných pacientov, zdravotný stav A. I. dňa 21.07.2005 nevyžadoval osobitné

povolenie ošetrojúceho lekára na návštevu. Znalci ďalej potvrdili, že A. I. sa dňa 21.07.2005 v čase vystavenia prepúšťacej správy na Neurologickom oddelení v Trnave už nachádzal na Neurologickom oddelení v Nitre, teda prepúšťaciu správu objektívne nemohol podpísať z technicko - organizačných dôvodov.

7. Inštitút sa stotožnil so závermi znaleckého posudku MUDr. Mária Straku č. 209/2010, znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria, ktorý dospel k záveru, že A. I. v čase uzavretia právneho úkonu nebol postihnutý žiadnou takou duševnou poruchou, chorobou, či látkovou závislosťou, ktorá by ho robila v čase uzavretia kúpnej zmluvy dňa 21.7.2005 na tento úkon neschopným z hľadiska psychiatrického. Počas jeho života mu nebolo diagnostikované žiadne duševné ochorenie. Y. I. v čase uzavretia kúpnej zmluvy dňa 21.07.2005 z hľadiska psychiatrického vedel a mohol ovládať svoje konanie v podstatnej miere a v podstatnom rozsahu. Y. I. v čase uzavretia kúpnej zmluvy dňa 21.07.2005 z hľadiska psychiatrického netrpel žiadnou takou duševnou poruchou, chorobou, látkovou závislosťou, ktorá by mala podstatný vplyv na jeho intelektuálnu a vôľovú schopnosť a na jeho konanie. Uvedené znalec potvrdil aj pri svojom výsluchu na pojednávaní.

8. Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o. vo svojom znaleckom posudku poukázal na skutočnosť, že v znaleckom posudku Ústavu súdneho lekárstva LF UK č. 7/2008 je hodnotený aj duševný stav nebohého, tento znalecký posudok však vypracovali znalci z odvetvia súdneho lekárstva, pričom skúmanie duševného stavu osoby nie je v kompetencii znalcov z odvetvia súdneho lekárstva, ale je vo výlučnej kompetencii znalcov z odvetvia psychiatria, s čím sa stotožnil aj súd a to s poukazom na obsahové vymedzenie odborov a odvetví v prílohe č. 2 vyhlášky MS SR č. 228/2018 Z.z., preto súd zo znaleckého posudku Ústavu súdneho lekárstva LF UK č. 7/2008 nevychádzal.

9. Právne prvoinštančný súd vec posúdil na základe aplikácie ust. § 34, § 38 ods. 1, 2, § 39, § 46 ods. 1, 2, § 132 ods. 1, § 588 Občianskeho zákonníka (zák. č. 40/1964 Zb. - ďalej aj len OZ), ako i § 137, § 470 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj len CSP) a § 80 písm. c) zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj len OSP).

10. S poukazom na vykonané dokazovanie ako aj s použitím citovaných zákonných ustanovení dospel prvoinštančný súd k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

11. Žalobkyňa 2 sa žalobou domáha určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, teda sa domáha určenia právnej skutočnosti a nie určenia, či tu právo je alebo nie je. Právny úkon (v danom prípade zmluva) je právnu skutočnosťou, s ktorou objektívne právo spája vznik, zmenu a zánik (rovnako aj zrušenie) práv a povinností. Z tohto vyplýva, že pre účely ustanovenia § 137 CSP je potrebné vnímať žalobu o určenie platnosti - neplatnosti právneho úkonu ako žalobu o určenie právnej skutočnosti a to podľa písm. d) citovaného ustanovenia. Vychádzajúc zo znenia ust. § 137 písm. d) CSP s prihliadnutím na obsah osobitnej časti dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu je možné vyvodiť, že CSP zásadne nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb o určenie právnej skutočnosti za podmienky, že to vyplýva z osobitného právneho predpisu, pričom existencia naliehavého právneho záujmu predpokladom prípustnosti takejto žaloby nie je (naliehavý právny záujem je predpokladom prípustnosti žaloby o určenie, či tu právo je alebo nie je podľa § 137 písm. c) CSP).

12. Pôvodná právna úprava zakotvená v Občianskom súdnom poriadku neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by expressis verbis upravovalo prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti. Právna teória v tejto otázke nebola jednotná. Prevažovali názory, že žaloba na určenie právnej skutočnosti je prípustná iba za predpokladu, že jej prípustnosť vyplýva in concreto z právneho predpisu (najmä z hmotného práva). V praxi sa však žaloby na určenie právnej skutočnosti (zvyčajne) pripúšťali vo všeobecnej rovine, ak žalobca preukázal na určenie právnej skutočnosti naliehavý právny záujem. Z opísaných dôvodov nová právna úprava CSP pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu (najmä z hmotného práva). (Števček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016 s. 505).

13. Pre tieto výnimky (podľa ust. § 137 písm. d) CSP) je spoločné, že priamo osobitný právny predpis, resp. právna norma vo svojej dikcii priznáva oprávnenej osobe domáhať sa na súde určenia tejto právnej skutočnosti (napr. znenie ust. § 77 Zákonníka práce, znenie § 21 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z.z., znenie § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Za takýto právny predpis, právnu normu, však

nemožno považovať ust. § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neplatný je právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou a ani ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. V danom prípade sa jedná o neplatnosť absolútnu, ktorá nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona a súd na ňu prihliada aj bez návrhu z úradnej povinnosti. Možnosť určenia tejto právnej skutočnosti súdom však zo znenia § 38 ods. 2 ani § 39 Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodzovať. Tento záver súdu podporuje aj vyjadrenie textu právnych noriem, z ktorých vyplýva možnosť podania žaloby o určenie právnej skutočnosti („neplatnosť skončenia pracovného pomeru môže uplatniť na súde“, „môže požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby“, „neplatnosť výpovede môže uplatniť na súde“) na rozdiel od znenia ust. § 38 ods. 2 a § 39 Občianskeho zákonníka.

14. Vychádzajúc z vyššie uvedeného výkladu tak prvoinštančný súd dospel k záveru o procesnej neprípustnosti žaloby žalobkyne o určenie neplatnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy, nakoľko žaloba na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy je žalobou o určenie právnej skutočnosti a toto určenie možno požadovať len ak to vyplýva z osobitného predpisu, avšak z vykonaného dokazovania vyplynulo, že určenie neplatnosti kúpnej zmluvy nevyplýva zo žiadneho osobitného predpisu, preto súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

15. Konanie síce začalo v čase účinnosti zákona OSP, avšak podľa § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, nakoľko nie je ustanovené inak. Žalobkyňa 2 mala možnosť zmeniť petit žaloby a upraviť ho tak, aby bol v súlade s § 137 písm. c) CSP, čo však nevyužila.

16. Prvoinštančný súd dodal, že podľa § 80 písm. c) OSP bolo návrhom na začatie konania možné uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Súd by preto aj podľa § 80 písm. c) OSP najprv skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu žalobkyne 2 na požadovanom právnom určení. Tento právny záujem pritom musí byť kvalifikovaný, t.j. naliehavý.

17. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení nie je daný vtedy, ak požadované určenie (napr. na neplatnosti zmluvy) má povahu len predbežnej otázky k posúdeniu, či tu právo je alebo nie je (napr. k určeniu vlastníckeho práva). Ak sa žalobou možno domáhať priamo určenia vlastníckeho práva alebo plnenia, potom na určení neplatnosti zmluvy nie je naliehavý právny záujem, lebo platnosť zmluvy súd aj tak musí posudzovať ako predbežnú právnu otázku, čo je aj prípade tejto žaloby, preto na samostatnom určení jej neplatnosti nie je naliehavý právny záujem a teda aj podľa ustanovení OSP by súd žalobu z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu zamietol.

18. Súd prvej inštancie pokračoval, že žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu, že nebohý Y. I. konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným, ďalej z dôvodu, že kúpnu zmluvu nepodpísal a zároveň z dôvodu, že kúpna zmluva bola urobená v rozpore s dobrými mravmi.

19. Jedným z predpokladov platnosti právneho úkonu je spôsobilosť na právny úkon, ktorý účastník robí. Ak túto spôsobilosť nemá a právny úkon urobí, je taký úkon absolútne neplatný; takisto je absolútne neplatný právny úkon, ak ho osoba vykoná v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou. Neplatnosť právneho úkonu podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyžaduje zistenie, že účastník tohto právneho úkonu nedokáže posúdiť následky svojho konania alebo nedokáže svoje konanie ovládnuť, alebo že takýto právny úkon bol urobený v duševnej poruche, ktorá robí osobu na tento právny úkon neschopnou, pričom stačí dôkaz o tom, že osoba konala v duševnej poruche. Duševná porucha sa musí zistiť v súlade s poznatkami príslušných vedných disciplín (z odboru zdravotníctva, z odvetvia psychiatrie) a musí sa viazať na okamih urobenia právneho úkonu. Absolútne neplatný je teda aj právny úkon, ktorý urobila osoba v duševnej poruche (dokonca iba prechodnej) ak išlo o takú duševnú poruchu, ktorá zapríčinila nespôsobilosť (neschopnosť) tejto osoby na urobenie právneho úkonu, pričom sa nevyžaduje, aby taká osoba bola súdom pozbavená spôsobilosti na právne úkony, alebo aby bola vo svojej spôsobilosti obmedzená.

20. Súd vykonal v tomto smere dokazovanie výsluchom žalobcov a žalovaných, svedkyň U. W. a P. I., znaleckým posudkom Ústavu súdneho lekárstva č. 7/2008, znaleckým posudkom MUDr. Mária Straku č. 209/2010, jeho výsluchom, znaleckým posudkom Inštitútu forenzných medicínskych expertíz č. 287/2015, jeho doplnkom č. 47/2008 a č. 81/2020, listinnými dôkazmi a dospel k záveru, že žalobkyňa 2 nepreukázala, že nebohý Y. I. pri podpise kúpnej zmluvy dňa 21.07.2005 konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným.

21. Zo znaleckého posudku Inštitútu forenzných medicínskych expertíz č. 287/2015 a jeho doplnkov č. 47/2008 a č. 81/2020 mal súd preukázané, že Y. I. nebol v čase uzavretia kúpnej zmluvy postihnutý takou duševnou poruchou, ktorá ho robila na tento úkon neschopným, nebohý dokázal posúdiť následky svojho konania a svoje konanie ovládať. Podľa tohto znaleckého posudku lieky podávané nebohému na toto vplyv nemali a normotenzný hydrocefalus síce mal vplyv na mozgovú činnosť, ale tento vplyv v čase podpísania kúpnej zmluvy nebol hlboký a trvalý. Znalci z Inštitútu forenzných medicínskych expertíz sa stotožnili so znaleckým posudkom MUDr. Mária Straku č. 209/2010 a poukázali na to, že znalci z odboru súdneho lekárstva nemajú v kompetencii sa vyjadrovať k duševnému stavu osoby, toto je výlučne v kompetencii znalcov z odvetvia psychiatrie. Znalci z Inštitútu forenzných medicínskych expertíz jednoznačne vylúčili, že by u nebohému A. I. došlo v čase podpisu kúpnej zmluvy dňa 21.07.2005 o 18:00 hod., hoci len prechodne k stavu zníženej schopnosti uvedomovať si všeobecné súvislosti a taktiež následky svojho konania.

22. Uvedené zistenia sú aj v súlade s výpoveďou svedkyne U. W., ktorá sa Y. I. pred podpisom kúpnej zmluvy opýtala, či vie, čo podpisuje. Uvedené je v súlade aj s ďalšími listinnými dôkazmi, keď podľa záznamu z neurologického konzília bolo lekárom uvedené, že dňa 21.07.2005 je pacient bradypsychický, ale kontakt dobrý, dňa 22.07.2005 bol pacient schopný podpísať Informovaný súhlas, ktorý lekári akceptovali, pričom počas jeho hospitalizácie lekári nekonzultovali duševný stav nebohému s psychiatrom.

23. Žalobkyňa poukazovala na sesterské záznamy z 21.07.2005, podľa ktorých bol pacient dezorientovaný, nekľudný, nevedel, prečo je v nemocnici a pod., ktoré však samé o sebe nie sú dôkazom o tom, že pacient bol postihnutý takou duševnou poruchou, ktorá ho robila na tento úkon neschopným. Pre určenie neplatnosti právneho úkonu sa vyžaduje bezpečné jednoznačné zistenie, že osoba nedokázala posúdiť následky svojho konania a ovládnuť svoje konanie. Inštitút forenzných medicínskych expertíz v druhom doplnku k znaleckému posudku číslo 287/2015 uviedol, že sesterské záznamy sú len čiastkovým údajom a pri retrospektívnom posúdení duševného stavu zosnulej osoby znalec postuluje závery na základe komplexného zhodnotenia všetkých dostupných údajov, na základe ktorých Inštitút forenzných medicínskych expertíz v znaleckom posudku číslo 287/2015 skonštatoval, že nebohý Y. I. nebol v čase uzavretia kúpnej zmluvy dňa 21.7.2005 postihnutý takou duševnou poruchou, ktorá ho robila na tento úkon neschopným a v tom čase dokázal posúdiť následky svojho konania a svoje konanie ovládnuť. Závery znaleckého posudku vypracovaného Inštitútom forenzných medicínskych expertíz č. 287/2005 a jeho doplnkov boli úplne jednoznačné a Inštitút bez akýchkoľvek pochybností dospel k zhodným záverom so závermi znalca MUDr. Mária Straku uvedenými v jeho znaleckom posudku č. 209/2010. Znalci z Inštitútu v znaleckom posudku a jeho doplnkoch jednoznačne vylúčili, že by u nebohému A. I. došlo v čase podpisu kúpnej zmluvy dňa 21.07.2005 o 18:00 hod., hoci len prechodne k stavu zníženej schopnosti uvedomovať si všeobecné súvislosti a taktiež následky svojho konania, tieto svoje závery logicky zdôvodnili, pričom vychádzali z komplexného zhodnotenia všetkých dostupných údajov, keď zároveň tieto závery boli v súlade s ostatnými súdom vykonanými dôkazmi a to znaleckým posudkom MUDr. Mária Straku č. 209/2010, výpoveďou svedkyne U. W., Informovaným súhlasom pacienta podpísaným A. I. dňa 22.07.2005.

24. Prvoinštančný súd po zhodnotení dôkazov jednotlivo a zároveň v ich vzájomnej súvislosti dospel k záveru, žalobkyňa 2 nepreukázala, že nebohý Y. I. konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným.

25. Súd prvej inštancie pokračoval, že žalobkyňa ďalej tvrdila, že podpis na kúpnej zmluve nie je podpisom Y. I..

26. Z kúpnej zmluvy z 21.7.2005, z osvedčovacej knihy podpisov obce Špačince, výsluchu svedkyne U. W., výsluchu žalovanej 1 a 2, zo znaleckého posudku Mgr. Aleny Najšlovej a jej vyjadrenia mal

súd preukázané, že kúpnu zmluvu podpísal nebohý Y. I. v nemocnici v Nitre pred svedkyňou U. W. za prítomnosti žalovanej 1 a 2, následne svedkyňa U. W. pravosť podpisu overila a pečiatkou zmluvu opatrla až po návrate na obecný úrad v Špačinciach. Pravosť podpisu nebohého potvrdila znalkyňa Mgr. Alena Najšlová pribratá do trestného konania, ktorá vyhotovila znalecký posudok č. 36/2011 s tým, že na dotaz súdu uviedla, že ako porovnávací materiál mala iné listiny s podpismi nebohého a to kvitančný list k dôchodku a listiny zo zdravotníckeho zariadenia, pričom zo znaleckého posudku vyplýva, že znalkyňa mala 19 porovnávacích materiálov. Znalkyňa teda neporovnávala podpis na kúpnej zmluve a podpis v osvedčovacej knihe navzájom tak, ako to tvrdila žalobkyňa 2. Žalobkyňa 2 ďalej žiadala, aby súd na znalecký posudok neprihliadal z dôvodu, že kvitančný list k dôchodku podpisovala za nebohého žalovaná 1. Uvedené tvrdenie však žalobkyňa 2 nepreukázala a zároveň súd zistil, že znalkyňa ako porovnávací materiál mala k dispozícii aj Vyhlásenie o informovanom súhlase zo dňa 14.07.2005 a Informovaný súhlas pacienta na poskytovanie zdravotnej starostlivosti zo dňa 22.07.2005, ktoré bezpochyby podpísal Y. I. v nemocnici pred lekármi, pričom znalkyňa vo vzťahu k porovnávaciemu materiálu žiadne zistenia neuviedla a otázky v znaleckom posudku zodpovedala jednoznačne. Na tvrdenie žalobkyne 2 o nevhodnosti porovnávacieho materiálu prednesené na pojednávaní dňa 09.02.2021 súd neprihliadol aj z dôvodu, že toto nebolo uplatnené včas, nakoľko vyšetrovací spis Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trnava, Úradu justičnej a kriminálnej polície č. ORP - 1546/OEK - TT - 2008 Ra, ktorý obsahuje znalecký posudok č. 36/2011 zo dňa 24.8.2011 Mgr. Aleny Najšlovej, bol súdu doručený dňa 28.03.2012, odvtedy sa nachádza v súdnom spise a zároveň súd aj na pojednávaní dňa 10.05.2012 oboznámil s jeho obsahom a uvedené zaznamenal aj v zápisnici z pojednávania, preto je súd tohto názoru, že uvedené skutkové tvrdenie nebolo uplatnené bez vážneho dôvodu včas. Vzhľadom na vyššie uvedené súd nemal dôvod na závery tohto znaleckého posudku neprihliadať a súd z neho pri zisťovaní skutkového stavu vychádzal.

27. Súd ustálil, že žalobkyňa 2 teda nepreukázala, že podpis na kúpnej zmluve z 21.07.2005 nie je pravým podpisom Y. I., preto ani v tejto časti neuniesla dôkazné bremeno.

28. Žalobkyňa poukazovala aj na to, že v sesterských záznamoch nie je zo dňa 21.07.2005 zapísaná žiadna návšteva nebohého. Z odpovede Fakultnej nemocnice Nitra (č.l. 389 a č.l. 390) mal súd preukázané, že nemocnica nemá povinnosť zaznamenávať návštevy u pacientov hospitalizovaných v nemocnici, nakoľko nie vždy sa ohlásia sestram, resp. sú osobne videní sestrou na oddelení. Zdravotnícky personál Neurochirurgickej kliniky FN Nitra neeviduje žiadne záznamy ohľadom návštev hospitalizovaných pacientov. Uvedené potvrdil aj Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o. v znaleckom posudku č. 287/2015 keď uviedol, že nie je povinnosťou zdravotníckych zariadení evidovať návštevy hospitalizovaných pacientov, zdravotný stav A. I. dňa 21.07.2005 nevyžadoval osobitné povolenie ošetrojúceho lekára na návštevu. Vzhľadom na uvedenú odpoveď Fakultnej nemocnice Nitra potvrdenú aj znaleckým posudkom súd nepovažoval sesterské záznamy za dôkaz preukazujúci, že žalované 1 a 2 a svedkyňa U. W. nenavštívili A. I. dňa 21.07.2005 vo Fakultnej nemocnici v Nitre.

29. Žalobkyňa nakoniec namietala, že kúpna zmluva bola urobená v rozpore s dobrými mravmi z dôvodu, že žalované zneužili zlý zdravotný stav Y. I..

30. V konaní bolo nesporné, že zdravotný stav A. I. bol vážny, trpel ochorením normotenzný hydrocefalus, bol hospitalizovaný vo Fakultnej nemocnici v Nitre na neurochirurgickom oddelení, kde podstúpil operáciu mozgu. Z výsluchu žalovaných 1 a 2 a z výsluchu svedkyne P. I. mal súd preukázané, že Y. I. už dávnejšie chcel uzatvoriť túto kúpnu zmluvu a predat' predmetné nehnuteľnosti svojej dcére - žalovanej 2, nebohý si to prial, nakoľko žalobcovia k nim nechodili a žalovaná 2 sa o nich starala. Svedkyňa P. I. pri výsluchu potvrdila, že sa to chystalo už dlhšiu dobu predtým, keď svokrovci k nim chodili na návštevy. Nebohý takto urobil spolu so svojou manželkou žalovanou 2, keďže predmetné nehnuteľnosti mali v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Zo znaleckého posudku Inštitútu forenzných medicínskych expertíz s.r.o. č. 287/2015 bolo preukázané, že Y. I. v čase uzavretia kúpnej zmluvy dňa 21.7.2005 dokázal posúdiť následky svojho konania a svoje konanie ovládnuť. Svedkyňa U. W. potvrdila, že Y. I. pred podpisom kúpnej zmluvy uviedol že si želá, aby predmetné nehnuteľnosti patrili po ich odkúpení T. M.. Z uvedeného vyplýva, že pri uzatvorení kúpnej zmluvy bola vôľa Y. I. v súlade s prejavom, predávajúci rozumel právnomu úkonu a zároveň tento právny úkon chcel urobiť už skôr, preto súd dospel k záveru, že vykonanie tohto právneho úkonu vo vážnom zdravotnom stave v nemocnici nie je v rozpore s dobrými mravmi. Kúpna zmluva je právnym úkonom odplatným, nebohý s manželkou za predaj nehnuteľností obdržali od žalovanej 2 kúpnu cenu, čo potvrdila pri

výsluchu žalovaná 1, ktorá zároveň uviedla, ako s kúpnu cenou naložili, t.j. kúpila posteľ pre Y. I. a na kúrenie. Napadnutý právny úkon nebol bezodplatný a v konaní nebolo preukázané, že by nebohý po podpise kúpnej zmluvy nemal kde bývať, práve naopak, žalovaná 2 sa o rodičov starala. Predmetná kúpna zmluva zároveň svojím obsahom a účelom neodporuje žiadnemu zákonu, ani žiadny zákon neobchádza ani sa neprieči dobrým mravom.

31. Žalobkyňa 2 poukazovala na rozpory vo výpovediach žalovaných 1 a 2 ohľadne času a miesta podpísania kúpnej zmluvy. Žalované 1 a 2 už vo vyjadrení k žalobe uviedli, že podpis síce overovala pracovníčka matričného úradu Špačince, avšak priamo v Nitre a na tomto zotrvali aj pri svojich výsluchoch. Žalovaná 1 pri výsluchu uviedla, že keď nebohý podpísal operáciu, došli za ním do Nitry, kde túto kúpnu zmluvu podpísali, pričom na presný čas podpisu zmluvy si vzhľadom na odstup času nepamätá. Žalovaná 2 pri výsluchu jednoznačne uviedla, že nebohý podpísal kúpnu zmluvu dňa 21.07.2005 niekedy poobede, asi okolo 16.00 hod, presne už nevie. Uvedené nezrovnalosti vo výpovediach žalovaných však neboli tak podstatné, aby vyvrátili skutkový stav preukázaný vykonaným dokazovaním.

32. Nakoľko žalobkyňa 2 neunesla dôkazné bremeno keď nepreukázala, že kúpna zmluva z 21.07.2005 je neplatná, prvostupňový prvoinštančný súd žalobu (aj z tohto dôvodu) ako nedôvodnú zamietol.

33. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku a žalovanej 2, ktorá mala vo veci plný úspech, keď súd žalobu zamietol, priznal voči žalobkyni 2, ktorá bola v konaní neúspešná, nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

34. O nároku štátu na náhradu trov konania rozhodol súd rovnako podľa pomeru úspechu vo veci tak, že štát má voči žalobkyni 2, ktorá bola v konaní neúspešná, keďže súd žalobu zamietol, nárok na náhradu trov konania, ktoré štát zaplatil znalcom zo štátnych prostriedkov, v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania štátu súd rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

35. Vzhľadom na to, že súd žalobu zamietol, zrušil zároveň v zmysle § 335 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie č.k. 17C/108/2008 - 33 zo dňa 29.07.2008 nariadené po začatí konania vo veci samej aj bez návrhu vo výroku IV. tohto rozhodnutia.

36. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala prostredníctvom svojho právneho zastúpenia odvolanie žalobkyňa 2, pričom formálne uplatnila odvolacie dôvody s poukazom na § 365 písm. b), d), f) a h) CSP (bez bližšej konkretizácie) a domáhala sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

37. Odvolateľka poukázala na skutočnosť, že v konaní bola preukázaná závažnosť ochorenia nebohého Y. I. (ďalej aj len „nebohý“), pričom prvoinštančným súdom bolo nesprávne vyhodnotenú. Žalobkyňa 2 opísala skutočnosti, ktoré viedli k zhoršeniu zdravotného stavu nebohého a vyplývajú aj zo znaleckého skúmania, ako aj zo zdravotnej dokumentácie. Zastala názor, že komplexné posúdenie a celkový zdravotný stav nebohého v čase údajného podpisu kúpnej zmluvy mal jednoznačný vplyv na rozhodovaciu a vôľovú stránku myslenia a vnímania nebohého. Žalobkyňa 2 sa nestotožňuje s názorom súdu, ktorý zo znaleckého posudku vyhotoveného znaleckou organizáciou uviedol len niektoré vybrané skutočnosti, pričom v obsahu znaleckého posúdenia bola pripustená možnosť, že mohlo byť v rozhodnom období jeho vnímanie a vôľová zložka ovplyvnená prechodne zhoršeným zdravotným stavom, k čomu nevedeli znalci jednoznačne zastať stanovisko a vo vyjadreniach sa názorovo rozchádzali. Rovnako preto ani závery znaleckej organizácie v znaleckom posudku v znení jeho doplnenia, nemôžu byť súdom brané ako jediné a jednoznačne podporné pre rozhodnutie, keďže je ich potrebné vykladať v kontexte ostatných dôkazov a udalostí. Nebohý bol prevezený z Fakultnej nemocnice Trnava do Fakultnej nemocnice Nitra, keďže jeho zdravotný stav sa zhoršoval a za tejto situácie mu bolo podsunuté podpísať právny dokument, ktorým môže prísť o strechu nad hlavou, keď by sa nemal kam vrátiť, žalovaná 2 sa nemusela o neho postarať a dostal by sa do pozície právnej neistoty a odvolateľka sa pýta, či takéto správanie považujeme za morálne a etické.

38. V ďalšej časti odvolania sa žalobkyňa 2 vyjadrila k zaznamenávaniu návštev v nemocničných zariadeniach s tým, že hoci tieto nemajú povinnosť ich evidovať, evidujú ich. Ukázala tiež na tzv. sesterské záznamy, ktoré sú zápismi z priameho pozorovania nebohého, a aj keď ich nemožno podľa znaleckej organizácie brať s ohľadom na odbornosť personálu ako určujúce, tieto záznamy mali práve odborníkom slúžiť ako predpoklad, že u nebohého bol psychický stav narušený z dôsledku ochorenia. To, že sesterský záznam nie je vyhotovený lekárom neznamena, že ako dôkaz nevytvára o priamom pozorovaní dotknutej osoby. V tomto prípade je potrebný objektívny pohľad na takto predložený dôkaz, nie vykladať ho v striktných medicínskych intenciách. Je predsa záznamom, že žiadna návšteva v deň 21.7.2005 u nebohého pri jeho nemocničnom lôžku nebola. Otázka preukázania vyplatenia kúpnej ceny má podľa odvolateľky právny význam z dôvodu, že kúpna zmluva patrí medzi reálne kontrakty. Napriek tomu, že to žalobkyňa 2 v konaní žiadala preukázať, prvoinštančný súd sa uspokojil len s tvrdením žalovanej 2 bez reálneho preukázania vyplatenia kúpnej ceny.

39. Podľa odvolateľky sa prvoinštančný súd nevysporiadal s prvotnými výpoveďami svedkov p. W. a p. M., ktoré spočiatku tvrdili, že došlo k podpisu kúpnej zmluvy v Špačinciach, a až keď ich predchádzajúci právny zástupca konfrontoval so stavom, zmenili účelovo svoju výpoveď na to, že k údajnému podpisu kúpnej zmluvy došlo vo FN Nitra. Hoci overovanie podpisov je povolené a nie je zakázané, je potrebné celú vec posúdiť aj v tzv. morálnom merítku.

40. Podľa odvolateľky z vyššie uvedeného je zrejmé, že samotný akt uzatvárania kúpnej zmluvy nebol vykonaný obvyklým spôsobom, nakoľko v danom čase a priestore nebola matrikárka na mieste, ako tvrdila, nešlo ani o poctivé a spravodlivé správanie sa účastníkov kúpnej zmluvy, keďže zmluva bola podpísaná evidentne v stave núdze predávajúceho nebohého. Súd nemôže priznať ochranu práva a právom chránených záujmov osobe, ktorá objektívne pozná stav núdze toho druhého, do ktorého sa dostal bez vlastného pričinenia a ten to zneužije a použije vo svoj prospech. Rozhodnutie prvoinštančného súdu je podľa odvolateľky v rozpore s touto zásadou. Zo stanovísk znaleckého ústavu je nepochybné, že v kúpnej zmluve zvýhodnená strana (kupujúci) využil sťažnú situáciu (vážny zdravotný stav) druhej strany (jedného z predávajúcich - nebohého), nakoľko nepochybné nebohý bol hospitalizovaný v nemocničnom zariadení a bol pred vážnou operáciou mozgu, teda jeho stav nemožno bagatelizovať. Podľa zdravotných záznamov bola u nebohého v danom čase a priestore pozorovaná kvalitatívna porucha vedomia. Správanie, stav, návštevy s príbuznými a ich vplyv na nebohého sú jasne a v presných časových intervaloch zaznamenané v sesterských záznamoch - teda nezaujatým personálom nemocnice. Do pozornosti súdu žalobkyňa 2 dala liek Tiapridal, ktorý sa používa na odstránenie psychicky vyvolávaných abnormálnych pohybov v starobe (napr. trasenie rúk) a súčasne dala do pozornosti podpis na kúpnej zmluve, ktorý je bez znakov akéhokoľvek trasenia rúk, pričom podpis zo dňa 21.7.2005 na lekárske doklady je roztrasený a v inom sklone písma, čo žalobkyňa 2 neustále vedie k záveru, že kúpna zmluva nebola podpísaná jednou a tou istou osobou - nebohým. Liek označený ako Lucetam sa používa pri liečbe rôznych typov demencie, t.j. pri strate a poškodení pamäte, a teda poruche mozgovej činnosti. Uvedené liečivá mali nepochybne významný vplyv na centrálnu nervovú sústavu nebohého, a to v zmysle jej tlmenia. Prvoinštančný súd sa nedostatočne vysporiadal so skutočnosťou a závermi uvádzanými žalobkyňou 2, teda indikáciou liekov.

41. V ďalšej časti odvolania žalobkyňa 2 poukazovala na inštitút dobrých mravov a vyslovila názor, že konanie žalovaných bolo významne a preukázateľne v rozpore s týmto inštitútom.

42. Pokiaľ ide o procesnú stránku predmetnej žaloby uviedla, že uplatnenie domáhať sa určenia neplatnosti právneho úkonu vyplýva priamo z hmotného práva - Občianskeho zákonníka a v tomto smere namietala postup prvoinštančného súdu. Formulácia petitu v danom čase a priestore navádza dojem procesného postupu podľa § 137 CSP, hoci žalobný návrh bol podávaný v čase platnosti a účinnosti OSP. Žalobkyňa 2 počas celého konania vecne poukazovala na relatívnu ako aj absolútnu neplatnosť právneho úkonu, súd pripustil v tomto smere aj dokazovanie, to znamená, že procesný postup súdu v zmysle už následných ust. § 137 CSP pripustil. Pokiaľ by sa súd procesne nestotožnil s uvedeným postupom, nevhodným by dochádzalo k tak rozsiahlemu a nákladnému dokazovaniu. V tomto smere podľa odvolateľky došlo k pochybeniu prvoinštančného súdu keď žalobkyňa nevyzval na úpravu žaloby v zmysle CSP. Ani žalovaná 2 toto nenamietala a preto má za to, že žaloba je prípustná. Odvolaciemu súdu navrhla aby prehodnotil postup a hodnotenie jednotlivých dôkazov.

43. Žalovaná k doručenému odvolaniu vyjadrenie nepodalala.

44. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že ani jeden zo žalobkyňou uplatnených odvolacích dôvodov nebol naplnený, v dôsledku čoho bolo potrebné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako vo výroku vecne správny potvrdiť (§ 387 CSP).

45. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia neplatnosti označenej kúpnej zmluvy v podstate z troch dôvodov, a to, že neb. Y. I. (ako jeden z dvoch predávajúcich) konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným z dôvodu, že nebohý predmetnú kúpnu zmluvu nepodpísal (podpis na zmluve nie je jeho) a zároveň z dôvodu, že kúpna zmluva bola urobená v rozpore s dobrými mravmi (keď bol zneužitý jeho zlý zdravotný stav). Prvoinštančný súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

46. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý je v danom prípade rozsahom a uplatnenými dôvodmi odvolania viazaný, bolo posúdiť, či došlo k naplneniu žalobkyňou uplatnených odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. d), e), f) a h) CSP tak, ako ich konkretizovala vo vyššie popísanom odvolaní, v ktorom v podstate argumentovala tým, že nebohý predmetnú kúpnu zmluvu nepodpísal, že v čase jej podpisu bol na tento právny úkon neschopným, a že konanie žalovaných pri podpise predmetnej zmluvy bolo v rozpore s dobrými mravmi. Bolo potrebným tiež na námietku odvolateľky preskúmať procesnú ne/prípustnosť predmetnej žaloby.

47. Prvoinštančný súd predmetnú žalobu prioritne zamietol z dôvodu prijatia záveru, že je procesne neprípustná z dôvodu, že žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu je žalobou v zmysle § 137 písm. d) CSP o určenie právnej skutočnosti, ktorej podmienkou je, aby vyplývala z osobitného predpisu a prípustnosť určenia neplatnosti kúpnej zmluvy zo znenia § 38 ods. 2, ani § 39 Občianskeho zákonníka nevyplýva.

48. Odvolací súd sa s uvedeným názorom prvoinštančného nemôže stotožniť, keďže vychádza z prílišného formalizmu a nezohľadňuje základné princípy CSP zakotvené v čl. 2 a 3, teda požiadavku, aby ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov bola spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Súdom prvej inštancie prijatý výklad ust. § 470 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 137 písm. d) CSP a § 80 písm. c) OSP nezodpovedá princípom formy výkladu zakotvených v čl. 3 CSP a zakladá prílišný prepiaty formalizmus. Predmetná právna otázka bola pritom už opakovane riešená aj v rozhodnutiach NS SR identickým spôsobom, teda možno už hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít, od ktorej nebol dôvod odkloniť sa ani v danom prípade.

49. V uznesení NS SR sp. zn. 9Co/7/2021 Najvyšší súd uzavrel, že novú právnu úpravu prípustnosti žalôb podľa § 137 CSP je potrebné v zmysle § 470 ods. 1 CSP aplikovať aj na konania začaté a neskončené pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP, ak nie je v CSP uvedené inak (napr. v ust. § 470 ods. 2 CSP). Oproti pôvodnej právnej úprave v OSP CSP rozlišuje žaloby na určenie práva (§ 137 písm. c) CSP) a žaloby na určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d) CSP). U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrvala na preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (s výnimkou, ak tento naliehavý právny záujem vyplýva z osobitného predpisu). U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej právnej úpravy teda nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Táto právna úprava však nebola v

čase podania žaloby účinná; súd musí úkony strán sporu (§ 470 ods. 2 CSP) posudzovať podľa účinkov a podmienok uvedených v OSP v znení účinnom v čase ich uskutočnenia. Bolo preto potrebné osvedčiť naliehavý právny záujem výlučne vo vzťahu k pôvodne predvídanému postupu v ust. § 80 písm. c) OSP (rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo 15/2017, sp. zn. 6Cdo 30/2018, sp. zn. 4Cdo 17/2019 a 5Obo 12/2018).

50. Podporne možno poukázať aj na závery NS SR v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo 35/2019, v ktorom súd argumentoval, že predmetom civilného procesu je procesný nárok, ktorý je tvorený predmetom nároku (petitom) a základom nároku, ktorý tvoria právne významné skutočnosti, na ktorých sa zakladá žalobný návrh. Účelom civilného procesu je spory riešiť (rozhodovať) a prinášať spravodlivosť a nie ich odmietať (teda nesúdiť) cez rôzne arbitrárne procedurálne rituály. Sudca by sa mal vždy v prvom rade zaoberať materiálnym predmetom sporu, len preto sa vec dostala na súd, aby sa rozhodovalo o hmotnom práve. Aj ESĽP zo zásady iura novit curia vyvodzuje, že táto zásada neslúži na odôvodnenie príčin brániacich súdu zaoberať sa meritom veci, ale oprávnenie prekvalifikovať predloženú sťažnosť (návrh) tak, aby ju vecne preskúmal aj vtedy, ak by ho úzkoprsé a formalistické ponímanie sťažnosti malo viesť k jej odmietnutiu z formálnych príčin pre nedostatky sťažnosti; označuje sa totiž za pána právnej charakteristiky faktov sporu, a preto môže sám od seba rozhodnúť tak, že meritórne preskúma sťažnosť sťažovateľa podľa čl. 8 Dohovoru (Solomakhin c. Ukrajina č. 24429/03).

51. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd uzatvára, že postup prvoinštančného súdu, ktorý prioritne žalobu zamietol z dôvodu, že potom ako až v priebehu konania došlo k zmene procesnej normy (§ 80 OSP), nebola splnená podmienka § 137 písm. d) CSP, že predmetné určenie právnej skutočnosti (neplatnosť zmluvy) nevyplyva z osobitného predpisu, nemožno považovať za súladný so Základnými princípmi CSP. Bolo potrebné osvedčiť naliehavý právny záujem výlučne vo vzťahu k pôvodne v čase podania žaloby predvídanému postupu v ust. § 80 písm. c) OSP. Zamietnutie žaloby z dôvodu jej procesnej neprípustnosti preto nemôže obstať.

52. Nadväzne prvoinštančný súd zamietol žalobu tiež z toho dôvodu, že na určení neplatnosti predmetného právneho úkonu žalobkyňa ani nemala naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) OSP.

53. S poukazom na označenie i obsah žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáha určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, v danom prípade bola nesporne podaná určovacia žaloba v zmysle § 80 písm. c) v čase začatia konania účinného OSP, podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

54. Obdobne i od 1.7.2016 účinný CSP v § 137 umožňuje žalobou požadovať, aby sa rozhodlo okrem iného podľa písm. c) o určení, či tu právo je alebo nie, ak je na tom naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

55. Predpokladom úspešnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) OSP (aj § 137 pís. c) CSP) je existencia naliehavého právneho záujmu na navrhovanom určení na strane žalobcu. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby musí byť pritom naliehavý, čo znamená, že musí mať dostatočnú intenzitu. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný, naopak naliehavosť nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné ďalšie súdne konanie. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná prípadne aj iná žaloba (rozhodnutie NS SR publikované v časopise Zo súdnej praxe č. 40/1996).

56. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je daný naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje žalobcu, ktorý sa tohto určenia domáha. Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah

alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodne zvoleným nástrojom, ktorý tento spor rieši, teda odstraňuje neistotu vzťahu strán alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie (rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 31/2011). Určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak má požadované určenie len povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je, či nie je právny vzťah alebo právo a to najmä vtedy, ak takáto predbežná otázka nerieši alebo objektívne nemôže riešiť celý obsah alebo dosah sporného právneho vzťahu alebo práva. Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistota v jeho právnom postavení sa totiž v takom prípade neodstráni iba tým, že bude vyriešená predbežná otázka, z ktorej bez ďalšieho právny vzťah (právo) významný pre právny vzťah účastníkov ešte nevyplýva, ale až určením, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Ak napríklad právna otázka ne/platnosti zmluvy má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo právneho vzťahu (napr. vlastníctva), nie je spravidla daný naliehavý právny záujem na určení tejto predbežnej otázky, ak možno žalovať priamo o určenie existencie práva alebo právneho vzťahu (pozri napr. rozsudok NS ČR sp. zn. II Odon 50/96, sp. zn. 21Cdo 58/2003).

57. S poukazom na uvedené, keďže podľa ustálenej judikatúry všeobecných súdov určovacia žaloba nie je opodstatnená vtedy, ak požadované určenie má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k tomu, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je a v danom prípade žalované určenie neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy je len otázkou predbežnou vo vzťahu k určeniu vlastníckeho práva (v danom prípade, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom v príslušnom podiele, príp. že nebohý bol ku dňu smrti ich bezpodielovým spoluvlastníkom), a stav ohrozenia práva žalobkyne 2 sa neodstráni iba tým, že bude vyriešená táto predbežná otázka, z ktorej bez ďalšieho právny vzťah (právo) významný pre právny vzťah účastníkov ešte nevyplýva, ale až určením, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom, súd prvej inštancie správne uzavrel, že na podanej žalobe nebol daný naliehavý právny záujem v zmysle pôvodného ust. § 80 písm. c) OSP, čo by bol dôvod na zamietnutie žaloby.

58. V tejto súvislosti ale nebolo možné neprihliadnuť na to, že predmetný spor začal dorúčením žaloby na súd ešte dňa 10.7.2008, že predmetné súdne konanie prebieha už cca 13 rokov, že žaloba nebola už v úvode konania zamietnutá z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu, ktorý nekonštatoval ani odvolací súd v predchádzajúcich odvolacích konaniach, že bolo vykonávané rozsiahle a nákladné dokazovanie za účelom rozhodnutia v merite, a preto za daných okolností rozhodnúť o zamietnutí žaloby iba z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu, teda iba pre nesplnenie formálnych procesných podmienok, by odvolací súd považoval za rozporné s princípom právnej istoty zakotvenej v čl. 2 Základných princípov CSP. Preto je odvolací súd toho názoru, že prvoinštančný súd sa správne neobmedzil na zamietnutie žaloby iba na základe uvedeného nedostatku formálnoprocených podmienok, ale následne sa zaoberal aj meritom veci.

59. Pokiaľ ide o závery prvoinštančného súdu v rámci meritórneho posúdenia veci, pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutkové okolnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou 2 uplatneného nároku a pretože v celom rozsahu zdieľa jeho právne závery vo veci, pričom sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie dotknutých odvolaním odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľke. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, opierajúc sa o uplatnenú odvolaciu argumentáciu dopĺňa iba nasledovné:

60. Prvoinštančný súd predmetnú žalobu zamietol okrem iného aj z tej príčiny, že žalobkyňa 2 neuniesla svoje dôkazné bremeno a nepreukázala, že predmetná kúpna zmluva je neplatná z dôvodu, že predávajúci neb. Y. I., konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným z dôvodu, že predmetnú kúpnu zmluvu nepodpísal a z dôvodu, že kúpna zmluva mala byť urobená v rozpore s dobrými mravmi.

61. Pokiaľ ide o dôvod neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy tvrdený žalobkyňou 2, že nebohý Y. I. konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným, súd prvej inštancie správne uzavrel, že žalobkyňa 2 neuniesla svoje dôkazné bremeno, keď z výsledkov dokazovania vykonaného v potrebnom rozsahu, takýto záver nevyplýval. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na vyčerpávajúce zdôvodnenie v ods. 81 až 86 odôvodnenia preskúmaného rozsudku, v ktorých sa prvoinštančný súd vypořiadal so všetkými v tomto smere vykonanými dôkazmi, vyhodnotil ich jednotlivo i vo vzájomných

súvislostiach a dospel k správnym skutkovým záverom, opierajúc sa najmä o znalecký posudok Inštitútu forenzných medicínskych expertíz č. 287/2015, včítane jeho doplnkov č. 47/2018 a 81/2020. Znalci z Inštitútu forenzných medicínskych expertíz jednoznačne vylúčili, že by u nebohého došlo v čase podpisu kúpnej zmluvy dňa 21.7.2005 o 18.00 hod. hoci len prechodne k stavu zníženej schopnosti uvedomovať si všeobecné súvislosti a taktiež následky svojho konania, pričom závery Inštitútu sú zhodné so závermi znalca MUDr. Mariána Straku v jeho znaleckom posudku č. 209/2010, podľa ktorého nebohý v čase uzatvárania zmluvy nebol postihnutý žiadnou takou duševnou poruchou, chorobou či látkovou závislosťou, ktorá by ho robila v čase uzavretia kúpnej zmluvy dňa 21.7.2005 na tento úkon neschopným z hľadiska psychiatrického. Tieto závery sú v súlade aj s výpoveďou svedkyne U. W. (matrikárky), ktorá sa pred podpisom kúpnej zmluvy nebohého pýtala, či vie čo podpisuje, aj zo záznamom neurologického konzília, v ktorom bolo uvedené, že dňa 21.7.2005 bol pacient bradypsychický, ale kontakt bol dobrý a nasledujúci deň bol schopný podpísať informovaný súhlas. Na uvedených viacnásobne podporených záveroch nemôže nič zmeniť izolovaný iba sesterský záznam v zdravotnej dokumentácii nebohého, že bol dňa 21.7.2005 „nekludný“ a dezorientovaný.

62. K námietke odvolateľky, že stav nebohého Y. I. mohol byť ovplyvnený podávanými liekmi, je potrebné poukázať na odborné závery v Znaleckom posudku č. 287/2015 Inštitútu forenzných medicínskych expertíz s.r.o., kde znalecká organizácia na otázku súdu odpovedala, že lieky podávané nebohému nemali negatívny vplyv na jeho intelektuálnu a vôľovú stránku a tiež na druhý doplnok Znaleckého posudku č. 81/2020 tejto organizácie, kde na doplňujúcu otázku súdu uviedli, že tri z podávaných liekov (Triapridal, Lucetam, Cavinton) boli podávané za účelom všeobecnej podpory mozgových funkcií, teda na zlepšenie jeho psychického (duševného) stavu - aj v čase podpisu zmluvy.

63. Vychádzajúc z uvedeného, v spojení s odôvodnením tejto časti rozsudku prvoinštančným súdom, na základe výsledkov vykonaného dokazovania, súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že žalobkyňa 2 nepreukázala, že nebohý v čase podpisu predmetnej kúpnej zmluvy konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným a teda, že by bola kúpna zmluva ako právny úkon neplatná v zmysle § 38 ods. 2 OZ.

64. S námietkou odvolateľky, že podpis na kúpnej zmluve nie je podpisom nebohého Y. I. a teda, že predmetnú zmluvu nepodpísal, sa súd prvej inštancie vyčerpávajúco vysporiadal v ods. 88. až 91. odôvodnenia preskúmaného rozsudku, s ktorými závermi sa odvolací súd plne stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje.

65. Pravosť predmetného podpisu riešil znalecký posudok č. 36/2011 Mgr. Aleny Najšlovej v trestnom konaní, z ktorého vyplýva jednoznačný záver, že predmetnú kúpnu zmluvu podpísal nebohý. Znalkyňa mala pritom k dispozícii 19 porovnávacích materiálov a to nielen kvitančný list k dôchodku (o ktorom odvolateľka tvrdí, že ho podpisovala manželka nebohého), ale aj listiny zo zdravotníckeho zariadenia (zo dňa 14.7.2005 a 22.7.2005), ktoré bezpochyby podpísal nebohý v nemocnici pred lekármi. Znalkyňa zistila, že podpisy na kúpnej zmluve zo dňa 21.7.2005 a v osvedčovacej knihe obce Špačince vyhotovil nebohý Y. I.. Na spochybnenie uvedeného jednoznačného záveru znalkyne z oblasti grafológie potom nepostačovali polemiky žalobkyne 2 s tým, že predmetná návšteva matrikárky nebohého vo FN v Nitre nebola zaznamenaná v zdravotných záznamoch, keďže ako bolo preukázané, zdravotnícke zariadenie nemá povinnosť návštevy pacienta zaznamenávať, ani túto návštevu nemusel jeho zamestnanec zaregistrovať. S v odvolaní žalobkyňou 2 namietanými rozpormi vo výpovediach žalovaných 1 a 2 ohľadne času a miesta podpisania kúpnej zmluvy sa prvoinštančný súd riadne vysporiadal v ods. 94. odôvodnenia preskúmaného rozsudku, na ktorý odvolací súd odkazuje. O tom, že matrikárka obce U. W. vycestovala do FN v Nitre osvedčiť podpis nebohého, vedel aj starosta obce pán S. P., ako to vyplýva z oznámenia obce Špačince zo dňa 2.4.2012.

66. Vychádzajúc z uvedeného, s poukazom na odôvodnenie tejto časti rozsudku prvoinštančným súdom, súd prvej inštancie potom správne uzavrel, že žalobkyňa 2 neuniesla svoje dôkazné bremeno ani ohľadne jej tvrdenia, že podpis na kúpnej zmluve z 21.7.2005 nie je pravým podpisom Y. I. a teda že je daná neplatnosť kúpnej zmluvy v zmysle § 40 ods. 3 OZ.

67. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou odvolateľky, že konanie žalovaných, resp. žalovanej 2 bolo v rozpore s dobrými mravmi, ktoré podľa ustálenej judikatúry, predstavujú súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji preukazujú istú nemennosť, vystihujú podstatné

historické tendencie, sú akceptované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem správania. Súd prvej inštancie v ods. 93. odôvodnenia preskúmaného rozsudku na základe výsledkov vykonaného dokazovania správne ustálil, že z výsluchu žalovaných 1 a 2 a svedkyne P. I. bolo preukázané, že nebohý už dávnejšie chcel uzatvoriť predmetnú kúpnu zmluvu a predať dané nehnuteľnosti svojej dcére - žalovanej 2, ktorá sa o rodičov starala a žalobcovia (ostatné deti) k rodičom nechodili. Za danej situácie, i keď nebohý Y. I. bol v čase podpisu predmetnej zmluvy vážne fyzicky chorý (nie však psychicky) bolo uzavretie predmetnej kúpnej zmluvy naplnením jeho už dlhšie trvajúcej vôle odmeniť dieťa, ktoré im (rodičom) dlhodobo poskytovalo starostlivosť v situácii, keď ostatné deti sa o rodičov riadne nezaujímali a nestarali. Za popísaných okolností ani odvolací súd zhodne s prvoinštančným nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla viesť k záveru, že predmetný právny úkon svojím obsahom alebo účelom sa prieči dobrým mravom a preto by mal byť v zmysle § 39 OZ neplatný.

68. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, v spojení s odôvodnením preskúmaného rozsudku prvoinštančným súdom, odvolací súd zhodne s prvoinštančným uzatvára, že žalobkyňa 2 neuniesla svoje dôkazné bremeno ani v tom, že nepreukázala, že predmetný právny úkon svojím obsahom alebo účelom odporuje dobrým mravom a je tak neplatným v zmysle § 39 OZ.

69. Kúpna zmluva (§ 558 a n. OZ) nie je reálnym právnym úkonom, ako to tvrdí odvolateľka, ale konsenzuálnym a preto sa pre jej platnosť nevyžaduje odovzdanie plnení. Reálne vyplatenie kúpnej ceny bolo z tohto hľadiska irelevantné. V konaní ale bolo výpoveďami žalovanej 1 a 2 preukázané, že kúpna cena vyplatená bola, o opaku žalobkyňa nepreložila žiaden dôkaz.

70. Ďalšie odvolacie argumenty žalobkyne 2 odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi/stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi/stranami konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka/strany konania, ktorú nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov/strán konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na každú otázku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava (II. ÚS 78/05). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu odvolateľa zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, vzhľadom na uvedené závery už irelevantnú a nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, i s poukazom na princíp hospodárnosti konania (čl. 17 OSP), odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

71. Po vyčerpaní relevantných odvolacích dôvodov uplatnených žalobkyňou 2, s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu v spojení s odôvodnením preskúmaného rozsudku prvoinštančným súdom, odvolací súd potom napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vo výrokoch vecne správny, včítane správnych a odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutých výrokov II. o náhrade trov konania medzi stranami, III. o náhrade trov konania štátu, ako aj IV. o zrušení neodkladného opatrenia, s použitím ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

72. V zmysle § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Podľa ods. 2 ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

73. V zmysle § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

74. V zmysle § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, podľa ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

75. V tomto odvolacom konaní bola plne úspešná žalovaná 2 a preto podľa citovaných ustanovení jej vzniklo právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania voči v odvolaní neúspešnej žalobkyni 2. Odvolací súd preto žalovanej 2 priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni 2 v plnom rozsahu (100%), pričom o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

76. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).